

Morten Thomsen Højsgaards grundlovstale

Taler

Morten Thomsen Højsgaard
Museumsdirektør ved
Roskilde Muesum

Dato

5. juni 2020

Sted

Byparken, Roskilde

Omstændigheder

Talen blev holdt ved et grundlovsmøde arrangeret af De Konservative i Byparken i Roskilde.

Det er, når vi mister, vi ved, hvad vi skal takke for

Jeg mistede en god ven i december sidste år. Alt for tidligt døde han. Midt i fyrrerne var han blot, far til to drenge, fyldt med humør og ambitioner, dygtig til sit arbejde med it og informationsstyring, i god form med cykling, tennis og et aktivt liv.

Kirken var propfuld til den hjerteskrærende begravelse, hvor kun knus og kram og håndtryk og nærhed bagefter kunne trøste.

Forleden så jeg, at hans og familiens hus var sat til salg. Det vil være andre tider helt fysisk, økonomisk og mest af alt menneskeligt for konen og de to børn, der nu mangler deres far. En anderledes tilværelse uden mange af de vante holdepunkter.

Og det hele kom så uforberedt, så uventet, så pludseligt på grund af, viste det sig bagefter, en ukendt sygdom, som ingen vidste, han bar rundt på.

Hele verden - og Danmark med - står i denne tid med den samme problematik. Mange mennesker dør på grund af en anden, men hidtil ukendt sygdom, der som en usynlig og uventet fjende har ramt os hårdt.

Fysisk og økonomisk, men mest af alt menneskeligt, er det i den grad blevet andre tider. Knus og kram og håndtryk, der før var de ypperste udtryk for omsorg, opmuntring og optimisme, giver nu nærmest et ondsindet indtryk. Og det er ikke bare kirkerne, der har måttet ændre facon ved højtider, begravelser,

konfirmationer og bryllupper. Også kulturliv, museer, koncertsteder, højskoler og hundreder af andre institutioner og aktiviteter har først måttet lukke helt og siden måttet genopfinde sig selv i en ny tid uden de ellers indkørte vaner og normale tilstande at støtte sig til.

Og det hele kom så uventet, så pludseligt og på mange måder så meningsløst eller uretfærdigt, vil mange nok tænke.

Jeg tror aldrig, jeg har hørt så mange mennesker græde på én gang som til min vens begravelse, især da den ene søde lille dreng midt i det hele højlydt udbrød: "Min far er inde i den kiste".

Det er, når man mister, at man virkelig forstår, hvad man havde. Det er, når man pludselig ikke kan tage på en sejltur med en lattermild og lyttende og intelligent ven, at man indser, hvor godt det i grunden var.

Og på samme måde er det, når hele verden lukker, at man indser, hvor skønt det åbne og frie samfund egentlig var og er. Det er, når festivaler, flyrejser og filmoplevelser i flok og med ét stopper, at man indser, hvor vigtigt det var, og hvor væsentlig det fortsat er, at vi har noget at være sammen om, at mødes om, at tale om. Relationer, samtaler, fælles drømme og håb.

Det er helt basalt, at vi kæmper for at overleve, fysisk og økonomisk. Men det er menneskeligt set helt igennem afgørende, at der også rækkes ud efter at opleve.

Tænk, hvis de kommende generationer en dag skulle indse, ja, måske højlydt udbrude: "Det gode, gamle, nære liv ligger inde i den kiste, der hed covid-19".

"Kys det nu, det satans liv. Og grib det, fang det. Før det er forbi", synger rockbandet TV2 på pladen "Nærmest lykkelig" fra 1988.

TV2 skulle have fejret et stort 40 års jubilæum i år, men det er vel nærmest aflyst, ligesom Dronningens fødselsdag, ligesom markeringerne af besættelse og befrielse, ligesom genforeningsfester, ligesom så meget andet, der har gjort år 2020 til et historisk år, men på en helt, helt anden måde, end nogen havde forestillet sig ved årets begyndelse.

Da året gik i gang, indvarslede majestæten faktisk 2020 som et historisk år og

talte om "minder vi vil hæfte os ved, både de gode og de triste" samt udfordringer, som vi måtte tage op, både de tunge og de inspirerende".

Men ingen, selv ikke den klogeste dronning, kender fremtiden. Fortiden, derimod, har vi alle adgang til. Museerne gemmer den, autentisk og ægte. Universiteterne udforsker den. Medierne bidrager til formidlingen af den. Og i et oplyst og civiliseret kultursamfund som det danske med ytringsfrihed, med uddannelse og med en åben offentlig samtale har alle borgere mulighed for at lære af historien, at spejle sig i den og forme en mere sikker fremtid på baggrund af den.

Jeg kan ikke vide, hvordan min vens to søde drenge vil klare sig i livet. Men af historien kan jeg lære, at andre børn, især i velfærdsstater, har kunnet vokse op og nå til lange og nærmest lykkelige liv også uden en far.

Vi kan ikke vide, hvordan Danmarks skæbne bliver bare om et halvt år. Men fra historien kan vi finde trøst i, at menneskeheden før har klaret og kommet sig over både små og store kriser. Fra den spanske syge til Roskilde Sygen. Fra verdenskrige til børskrak og finanskriser. Fra terror til Tjernobyl.

Det har været hårdt. Det har været tungt. Det har for mange følt uretfærdigt. Der har været gråd, især når kære er gået bort.

For det er, når vi mister, at vi allermost ved, hvad vi har at takke for. At mindes. At værne om.

Men det også i krisetider, at vi opdager styrker, inspiration, sammenhold, som vi måske ikke anede, at vi havde.

Vi kommer til at klare den. Også denne gang. Og der vil nok være et par politiske debatter, som det er helt fint, at vi glemmer og noget andet, der med tiden må forgå. Men Grundloven, demokratiet, retssamfundet, det åbne og frie og gode Danmark, det vil og må og skal bestå.

Vi er kommet langt siden dengang, der levede kannibaler i oldtiden omkring Roskilde Fjord, sådan som man kan se på knoglerester, der er udstillet på Frederikssund Museum, Færggården.

Vi skal ikke tilbage til en tid med stavnsbånd, sådan som den statelige sten i Herthadalen, som bønder rejste ved Lejre "i tillid til frihedens og rettens endelige sejr", minder os om.

Og vi skal ej heller tilbage til rådgivende stænderforsamlinger, som dem vi havde her i Roskilde fra 1835 til 1848, der håbefuldt kunne komme med råd til en enevældig konge.

For nej, vi lever, og vi oplever tilværelsen i et demokrati med en fremadskridende historie, der har Grundloven af 1849 som et af de helt store og lysende fikspunkter.

Den værdi må vi aldrig miste. For den har vi, min ven og alle andre dygtige borgere i Danmark, så meget at takke for.

"Ja, kys mig nu, godnat, farvel", slutter TV2 i sangen fra før og runder af med en ny åbning: "Og gå, *nej* ta' og bli' alligevel".

Lad os bare undvære kyssene i et enkelt år. Men tag nu og bliv hængende i den vigtige politiske samtale alligevel.

Ingen af os ved, hvor længe krisen vil vare, men vi kan altid håbe på, at der gennem det samarbejdende folkestyre findes løsninger.

Det skylder vi hinanden vedholdende at arbejde på og mod, så vi ikke kun mister, men også bevarer og genvinder alt det, vi holder så meget af.

Tak for ordet. Og fortsat god Grundlovsdag!

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/morten-thomsen-hoejsgaards-grundlovstale-2020>